TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. lapkričio 12 d.*

Byloje C-192/08

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Suomija) 2008 m. gegužės 8 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

TeliaSonera Finland Oyj,

dalyvaujant

iMEZ Ab,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro antrosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris (pranešėjas) ir L. Bay Larsen,

* Proceso kalba: suomių.

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. balandžio 2 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *TeliaSonera Finland Oyj*, atstovaujamos *oikeustieteen kandidaatti* K. Mattila,

— *iMEZ Ab*, atstovaujamos *asianajaja* S. Aalto,

— Suomijos vyriausybės, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. Bruni, padedamos *avvocato dello Stato* P. Gentili,

— Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos I. Jarukaičio,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir M. de Mol,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz,

— Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos A. Ciobanu-Dordea, padedamo *consilieri* E. Gane ir L. Nicolae,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos I. Koskinen ir A. Nijenhuis,

susipažinęs su 2009 m. gegužės 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL L 108, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 323) 4 straipsnio 1 dalies ir 5 bei 8 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Sonera Mobile Networks Oy* teisių perėmėjos *TeliaSonera Finland Oyj* (toliau – *TeliaSonera*) ir *Viestintävirasto* (Suomijos telekomunikacijų reguliavimo institucija, toliau – TRI) bei *iMEZ Ab* (toliau – *iMEZ*) ginčą dėl 2006 m. gruodžio 11 d. TRI priimto sprendimo *TeliaSonera* atžvilgiu.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Prieigos direktyvos penktoje, šeštoje, aštuntoje ir devynioliktoje konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„5) Atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir sujungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis laikantis [EB] sutartimi nustatytų konkurencijos taisyklių. Tokiomis aplinkybėmis, kai siekiama sukurti našesnę ir tikrai visos Europos rinką su veiksminga konkurencija, didesniu pasirinkimu ir konkurencingomis paslaugomis vartotojams, įmonės, kurios gauna prašymus dėl prieigos ar sujungimo, turėtų iš principo sudaryti tokius susitarimus komerciniu pagrindu ir derėtis dėl jų sąžiningai.

6) Rinkose, kur išlieka dideli įmonių derybinės galios skirtumai ir kur kai kurių įmonių paslaugų teikimas priklauso nuo kitų teikiamos infrastruktūros, tikslinga nustatyti sistemą, kuri užtikrintų veiksmingą rinkos funkcionavimą. Komercinėms deryboms nepavykus, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų turėti galią užtikrinti galutiniams paslaugų gavėjams pakankamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką. Svarbiausia jos gali užtikrinti ryšį tarp

galutinių paslaugos gavėjų skirdamos proporcingus įpareigojimus įmonėms, kontroliuojančioms prieigą prie galutinių paslaugų gavėjų. <…>

<…>

8) Tinklo operatoriai, kurie kontroliuoja prieigą prie savo pačių klientų, tai daro remdamiesi unikaliais numeriais ar adresais iš paskelbto numeracijos ar adresų intervalo. Kiti tinklo operatoriai turi galėti tiems vartotojams perduoti srautą, todėl jie privalo galėti tarpusavyje tiesiogiai ar netiesiogiai susijungti. Todėl esamos teisės ir pareigos derėtis dėl sujungimo turėtų išlikti. <…>

<…>

19) Prieigos prie tinklo infrastruktūros reikalavimą galima pateisinti kaip konkurencijos didinimo priemonę, bet nacionalinės reguliavimo institucijos privalo išlaikyti pusiausvyrą tarp infrastruktūros savininko teisių naudoti tą infrastruktūrą savo naudai ir kitų paslaugų teikėjų teisių prieiti prie priemonių, absoliučiai būtinų konkurencinėms paslaugoms teikti. Kai operatoriams yra nustatomi įpareigojimai tenkinti pagrįstus prašymus suteikti prieigą prie jų tinklų elementų ir susijusių priemonių bei leisti jais naudotis, tokie prašymai turėtų būti atmetami tik remiantis objektyviais kriterijais, kaip antai techninės galimybės ar būtinybė išlaikyti tinklo vientisumą. <…>“

4 Pagal Prieigos direktyvos 1 straipsnio 1 dalį:

„<…> ši direktyva derina būdus, kuriais valstybės narės reguliuoja elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimą ir prieigą prie jų. Tikslas – pagal vidaus rinkos principus nustatyti tinklų ir paslaugų teikėjų tarpusavio santykių reguliavimo sistemą, kuri sukurtų subalansuotą konkurenciją, elektroninių ryšių paslaugų sąveiką ir teiktų vartotojams naudą.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje pateikiamos tokios apibrėžtys:

„<…>

a) „prieiga“ – priėjimo prie priemonių ir (arba) paslaugų suteikimas kitai įmonei apibrėžtomis sąlygomis išskirtiniu ar neišskirtiniu pagrindu elektroninių ryšių paslaugų teikimo tikslais. Čia, *inter alia*, įeina: prieiga prie tinklo elementų ir susijusių priemonių, tai gali būti įrangos prijungimas fiksuotomis ar nefiksuotomis priemonėmis (ypač prieiga prie vietinės linijos ir priemonių bei paslaugų, būtinų paslaugoms teikti vietine linija); prieiga prie fizinės infrastruktūros, įskaitant pastatus, kanalus ir stiebus; prieiga prie atitinkamų programinės įrangos sistemų, įskaitant veiklos palaikymo sistemas; prieiga prie numerių transliavimo ar lygiavertes funkcijas atliekančių sistemų; prieiga prie fiksuoto ir judriojo ryšio tinklų, ypač tarptinklinių ryšių tikslais; prieiga prie sąlyginės prieigos sistemų skaitmeninės televizijos paslaugoms; prieiga prie virtualaus tinklo paslaugų;

b) „sujungimas“ – fizinis ar loginis viešųjų ryšių tinklų, naudojamų tos pačios ar kitos įmonės, sujungimas, kad vienos įmonės paslaugų gavėjai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu ar ryšiu su kitos įmonės paslaugų gavėjais arba kitos įmonės teikiamomis prieigos paslaugomis. Paslaugas gali teikti tos pačios dalyvaujančios šalys ar kitos šalys, kurios turi prieigą prie tinklo. Sujungimas yra speciali prieigos rūšis tarp viešųjų tinklų operatorių;

c) „operatorius“ – įmonė, teikianti ar turinti teisę teikti viešąjį ryšių tinklą ar susijusias priemones;

<…>“

6 Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie įmonėms toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje pagal Bendrijos teisę derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (ar) sujungimo klausimais. Įmonei, prašančiai prieigos ar sujungimo, nereikia turėti leidimo veiklai vykdyti toje valstybėje narėje, kurioje prašoma prieigos ar sujungimo, jei ji toje valstybėje narėje neteikia paslaugų ir neeksploatuoja tinklo.“

7 Šios direktyvos 4 straipsnis „Įmonių teisės ir įpareigojimai“ suformuluotas taip:

„1. Siekiant užtikrinti paslaugų teikimą ir sąveiką visoje Bendrijoje, viešųjų ryšių tinklų operatoriai turi teisę, o gavę kitų taip pat įgaliotų įmonių prašymą, yra įpareigoti derėtis dėl tarpusavio sujungimo viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugoms teikti. Operatoriai kitoms įmonėms prieigą ir sujungimą teikia tokiomis sąlygomis, kurios atitinka nacionalinės reguliavimo institucijos jiems nustatytus įpareigojimus pagal 5, 6, 7 ir 8 straipsnius.

<…>“

8 Aptariamos direktyvos 5 straipsnyje „Nacionalinių reguliavimo institucijų galios ir pareigos, susijusios su prieiga ir sujungimu“ nustatyta:

„1. Nacionalinės reguliavimo institucijos, siekdamos [2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2002/21/EB [dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349)] 8 straipsnyje išdėstytų tikslų, skatina ir atitinkamais atvejais užtikrina pagal šios direktyvos nuostatas pakankamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką, vykdydamos savo pareigas taip, kad būtų skatinamas veiklos efektyvumas, subalansuota konkurencija ir kuo didesnė nauda galutiniams paslaugų gavėjams.

Svarbiausia, nepažeisdamos priemonių, kurios pagal 8 straipsnį gali būti taikomos įmonėms, turinčioms didelę įtaką rinkoje, nacionalinės reguliavimo institucijos turi galėti taikyti:

a) tokiu mastu, koks būtinas užtikrinti ryšį tarp galutinių paslaugų gavėjų, įpareigojimus įmonėms, kurios kontroliuoja prieigą prie galutinių paslaugų gavėjų, įskaitant pateisinamais atvejais įpareigojimą sujungti savo tinklus, jei tai dar nepadaryta;

<…>

2. Taikydamos operatoriui įpareigojimus teikti prieigą pagal 12 straipsnį, nacionalinės reguliavimo institucijos pagal Bendrijos teisę gali nustatyti technines ar eksploatacines sąlygas, kurias tokios prieigos teikėjas ir (arba) gavėjas privalo tenkinti, kai būtina normaliam tinklo darbui užtikrinti. Sąlygos, susijusios su konkrečių techninių standartų ar specifikacijų įgyvendinimu, taikomos laikantis Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 17 straipsnio.

3. Sąlygos ir įpareigojimai, nustatomi pagal 1 ir 2 dalis, turi būti objektyvūs, skaidrūs, proporcingi ir nediskriminaciniai; jie turi būti įgyvendinami Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 6 ir 7 straipsniuose nustatyta tvarka.

4. Kalbant apie prieigą ir sujungimą, valstybės narės užtikrina, kad nacionalinė reguliavimo institucija pateisinamais atvejais, siekdama užtikrinti Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 8 straipsnio politikos tikslus, būtų įgaliota įsikišti savo iniciatyva arba, nesant susitarimo tarp įmonių, vienos iš dalyvaujančių šalių prašymu laikydamasi šios direktyvos nuostatų ir Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 6, 7, 20 ir 21 straipsniuose nustatytos tvarkos.“

9 Prieigos direktyvos 6–13 straipsniuose apibrėžti įpareigojimai operatoriams bei rinkos tyrimo priemonės.

10 Šios direktyvos 8–12 straipsniuose apibrėžti įpareigojimai ir procedūros, taikytini operatoriams, pripažintiems turinčiais didelę įtaką tam tikroje rinkoje.

11 Pagal 12 straipsnį „Įpareigojimas dėl prieigos prie konkrečių tinklo priemonių ir jų naudojimo“:

„1. Nacionalinė reguliavimo institucija pagal 8 straipsnio nuostatas gali nustatyti reikalavimus operatoriams, kad jie tenkintų pagrįstus prašymus dėl prieigos prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių priemonių bei jų naudojimo, *inter alia*, tokiomis aplinkybėmis, kai nacionalinė reguliavimo institucija mano, kad tokio prašymo atmetimas ar panašų poveikį turintis nepagrįstų sąlygų taikymas trukdytų atsirasti subalansuotos konkurencijos mažmeninei rinkai arba prieštarautų galutinio paslaugų gavėjo interesams.

Galima, *inter alia*, reikalauti, kad operatoriai:

a) suteiktų trečiosioms šalims prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir (arba) priemonių, įskaitant atsietą prieigą prie vietinės linijos;

b) sąžiningai derėtųsi su įmonėmis, prašančiomis prieigos;

<…>

g) teiktų nustatytas paslaugas, būtinas ryšiui tarp galutinių paslaugų gavėjų užtikrinti, įskaitant įrenginius protingųjų tinklų paslaugoms ar tarptinkliniams ryšiams judriojo ryšio tinkluose;

<…>

i) sujungtų tinklus ar tinklų priemones.

Nacionalinės reguliavimo institucijos gali tiems įpareigojimams nustatyti tam tikras sąlygas, susijusias su sąžiningumu, pagrįstumu ir savalaikiškumu.

<…>“

12 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL L 108, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337) 2 straipsnio 2 dalies a punkte savo ruožtu įtvirtinta tokia apibrėžtis:

„bendrasis leidimas – pagal šią direktyvą valstybių narių sukurta teisinė sistema, užtikrinanti teises teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas ir nustatanti sektoriui specifinius įpareigojimus, kurie gali būti taikomi visiems ar tik tam tikro tipo elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms.“

13 Šios direktyvos 4 straipsnis „Pagrindinių teisių pagal bendrąjį leidimą sąrašas“ suformuluotas taip:

„1. Pagal [bendrąjį leidimą] įgaliotos įmonės turi teisę:

a) teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas;

<…>

2. Kai tokios įmonės elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas teikia visuomenei, bendrasis leidimas joms taip pat suteikia teisę:

a) derėtis dėl sujungimo ar atitinkamais atvejais gauti prieigą prie kitų viešai prieinamų elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjų, kuriems taikomas bendrasis leidimas, ar sujungimą per juos bet kurioje Bendrijos vietoje laikantis sąlygų, nurodytų Direktyvoje 2002/19/EB (Prieigos direktyva);

<…>“

14 Leidimų direktyvos 6 straipsnyje numatyta:

„1. Bendrajam leidimui teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas <…> galima taikyti tik tas sąlygas, kurios atitinkamai išvardytos priedo A <…> [dalyje]. Tokios sąlygos turi būti objektyviai pagrįstos atsižvelgiant į atitinkamą tinklą ar paslaugą, nediskriminacinės, proporcingos ir skaidrios.

2. Specifiniai įpareigojimai, kuriuos pagal [Prieigos direktyvos] 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, 6 ir 8 straipsnius <…> galima nustatyti elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikėjams <…>, turi būti teisiškai atskirti nuo teisių ir įpareigojimų pagal bendrąjį leidimą. <…>

<…>“

15 Remiantis šios direktyvos priedo A dalimi, viena iš sąlygų, su kuria gali būti susietas bendrasis leidimas, yra užtikrinti tinklų sąveiką ir tinklų sujungimą pagal Prieigos direktyvą.

16 Pagrindų direktyvos 2 straipsnyje, be kita ko, įtvirtintos tokios apibrėžtys:

„<…>

c) „elektroninių ryšių paslauga“ – paslauga, paprastai teikiama už atlygį, kuri visa ar didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo paslaugas tinklais, naudojamais transliavimui, išskyrus elektroniniais ryšių tinklais ir paslaugomis perduodamo turinio teikimo ar redakcinės jo kontrolės paslaugas; į šią paslaugą neįeina informacinės visuomenės paslaugos, apibrėžtos [1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337)] 1 straipsnyje, kurios visos ar didžiąja dalimi susideda [nesusideda] iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais;

d) „viešasis ryšių tinklas“ – elektroninių ryšių tinklas, naudojamas vien tik ar didžiąja dalimi viešai prieinamoms elektroninių ryšių paslaugoms teikti;

<…>“.

17 Pagrindų direktyvos 8–13 straipsniuose apibrėžtos užduotys, kurias turi vykdyti nacionalinės reguliavimo institucijos, siekdamos konkurencijos, vidaus rinkos raidos bei Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimo tikslų.

Nacionalinė teisė

18 2003 m. gegužės 23 d. Įstatymo dėl telekomunikacijų rinkos (*Viestintämarkkinalaki* (393/2003)) 2 straipsnyje „Sąvokos“ nustatyta:

„Šiame įstatyme:

<…>

13) „sujungimas“ – fizinis ar loginis skirtingų ryšių tinklų ir paslaugų sujungimas, siekiant užtikrinti naudotojų prieigą prie kitos telekomunikacijos įmonės tinklo ar komunikacijos paslaugų;

<…>

17) „tinklo įmonė“ – įmonė, suteikianti savo nuosavybės teise turimą ar kitu pagrindu disponuojamą komunikacijų tinklą pranešimams perduoti, paskirstyti ar tiekti;

<…>

19) „paslaugų įmonė“ – įmonė, perduodanti pranešimus, pasitelkdama savo turimą ar naudojimui iš tinklo įmonės įgytą tinklą, arba paskirstanti ar tiekianti pranešimus masinio ryšio tinkle;

<…>

21) „telekomunikacijų įmonė“ – kiekvienas tinklo operatorius arba paslaugų teikėjas;

<…>“

19 Pagal šio įstatymo 39 straipsnį „Sujungimo įpareigojimai telekomunikacijų įmonėms“ telekomunikacijų įmonės privalo derėtis dėl sujungimo su kitomis įmonėmis. Remiantis šio straipsnio 2 dalimi, TRI gali sprendimu įpareigoti didelę įtaką rinkoje turinčią įmonę sujungti savo ryšių tinklą ar ryšių paslaugas su kitos telekomunikacijų įmonės tinklu ar paslaugomis. Aptariamo straipsnio 3 dalis taip pat suteikia TRI teisę nustatyti tokį patį įpareigojimą didelės įtakos rinkoje neturinčioms įmonėms, jei tokios

telekomunikacijų įmonės valdo vartotojų jungtis su ryšio tinklu ir šis įpareigojimas būtinas, siekiant užtikrinti ryšio tinklų sujungimą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

20 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2006 m. gegužės 10 d. *iMEZ* paprašė TRI, Suomijos nacionalinės reguliavimo institucijos, imtis būtinų priemonių sudaryti tinklų sujungimo sutarčiai su *TeliaSonera* dėl trumpųjų tekstinių (toliau – SMS) ir daugiaformačių (toliau – MMS) pranešimų siuntimo.

21 2006 m. gegužės 18 d. TRI perdavė bylą taikinimo procedūrai ir ji buvo baigta konstatavus, kad derybos buvo nesėkmingos.

22 2006 m. rugpjūčio 7 d. Švedijoje įsteigta bendrovė *iMEZ* paprašė TRI įpareigoti *TeliaSonera* sąžiningai derėtis dėl sujungimo, pasiūlant jai dvišalį susitarimą protingomis sąlygomis. Tuo atveju, jei tokio įpareigojimo nebūtų galima nustatyti, *iMEZ* paprašė nustatyti *TeliaSonera* dvišalio sujungimo įpareigojimą dėl SMS bei MMS pranešimų bei įpareigojimą apskaičiuoti šių dviejų pranešimų tipų užbaigimo mokesčius, remiantis patiriamomis sąnaudomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis. Galiausiai tuo atveju, jei ir tai būtų neįmanoma, *iMEZ* paprašė apibrėžti SMS ir MMS žinučių užbaigimą vieninteliame judriojo ryšio tinkle kaip atitinkamą telekomunikacijų rinką bei pripažinti *TeliaSonera* didelę įtaką šioje rinkoje turinčia įmone, o tai leistų jai pasinaudoti sujungimu.

23 2006 m. gruodžio 11 d. Sprendime TRI konstatavo, kad *TeliaSonera* neįvykdė jai tenkančios derybų pareigos pagal Įstatymo dėl telekomunikacijų rinkos 39 straipsnį, ir nurodė jai sąžiningai derėtis dėl SMS ir MMS paslaugų sujungimo su *iMEZ*. Pagal šį sprendimą derybose turi būti atsižvelgta į sujungimu siekiamus tikslus ir jos turi būti grindžiamos prielaida, kad geras SMS ir MMS paslaugų veikimas tarp sistemų gali būti užtikrintas tinkamomis sąlygomis, leidžiančiomis vartotojams naudotis suinteresuotųjų įmonių teikiamomis pranešimų paslaugomis.

24 *TeliaSonera* apskundė šį sprendimą *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas), tvirtindama, kad TRI neturi įgaliojimų nustatyti esminių sudarytinos sutarties turinio reikalavimų dėl SMS bei MMS paslaugų sujungimo. Šiuo skundu *TeliaSonera* paprašė, pirma, konstatuoti, kad ji įvykdė savo derybų įpareigojimą, numatytą Įstatymo dėl telekomunikacijų rinkos 39 straipsnyje, ir, antra, panaikinti 2006 m. gruodžio 11 d. TRI sprendimą.

25 Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar <...> Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalis kartu su, pirma, 5, 6 ir 8 konstatuojamosiomis dalimis bei, antra, 5 ir 8 straipsniais turi būti aiškinama taip, kad:

a) nacionalinėje nuostatoje, kaip antai Įstatymo dėl telekomunikacijų rinkos 39 straipsnio 1 dalyje, gali būti nustatyta, jog kiekviena telekomunikacijų įmonė privalo derėtis dėl sujungimo su kitomis telekomunikacijų įmonėmis, ir, jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai,

b) nacionalinė reguliavimo institucija gali nuspręsti, jog derybų pareiga nebuvo įvykdyta, jei didelės įtakos rinkoje neturinti telekomunikacijų įmonė pasiūlė kitai įmonei sujungimą tokiomis sąlygomis, kurios, institucijos nuomone, yra visiškai vienašalės ir gali trukdyti atsirasti konkurencinei mažmeninei rinkai, nes faktiškai neleido pastarajai įmonei pasiūlyti savo klientams galimybės siųsti (MMS) pranešimus galutiniams paslaugų gavėjams, prisijungusiems prie šios telekomunikacijų bendrovės tinklo, ir, jei į šį klausimą taip pat būtų atsakyta teigiamai,

c) nacionalinė reguliavimo institucija savo sprendimu gali įpareigoti telekomunikacijų įmonę, kuri, kaip minėta, neturi didelės įtakos rinkoje, sąžiningai derėtis dėl trumpųjų bei daugiaformačių pranešimų paslaugų sujungimo tarp (dviejų suinteresuotųjų) įmonių sistemų, kad komercinėse derybose būtų atsižvelgta į sujungimu siekiamus tikslus ir pačios derybos būtų vedamos remiantis tuo, jog gali būti užtikrinamas trumpųjų bei daugiaformačių pranešimų siuntimo tarp įmonių sistemų paslaugų veiksmingumas tinkamomis sąlygomis, o paslaugų gavėjai turėtų galimybę naudotis telekomunikacijų įmonių ryšių paslaugomis?

2. Ar atsakymui į pirmiau pateiktus klausimus reikšmingas *iMEZ* tinklo pobūdis ir tai, ar *iMEZ* laikytina viešojo elektroninių ryšių tinklo operatore?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo pirmos dalies ir antrojo klausimo

26 Savo pirmojo klausimo pirma dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalis kartu su jos penkta, šešta ir aštunta konstatuojamosiomis dalimis bei 5 ir 8 straipsniais draudžia, kad pagal nacionalinį reglamentavimą, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, galimybė remtis derybų įpareigojimu, kiek tai susiję su sujungimu, būtų taikoma ne tik viešųjų ryšių tinklų operatoriams. Be to, kartu nagrinėtinu antruoju klausimu šis teismas siekia sužinoti, ar dėl to tam tikros įmonės, kuri savo naudai remiasi derybų pareiga, tinklo statusas bei pobūdis turi įtakos jos santykiams su kita suinteresuotąja įmone.

27 Pirmiausia reikia patikslinti, kad atsižvelgiant į apibrėžtis Įstatymo dėl telekomunikacijų rinkos 2 straipsnyje, perteiktas šio sprendimo 19 punkte, pirmuoju pateiktu klausimu iš tikrųjų siekiama sužinoti, ar, siekdami užtikrinti ryšio paslaugų sąveiką, paslaugų teikėjai gali remtis Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta derybų pareiga.

28 Iš Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalies išplaukia, kad viešųjų ryšių tinklų operatoriai, gavę kitų leidimus turinčių įmonių prašymus, privalo derėtis dėl sujungimo.

29 Dėl leidimo reikia pažymėti, kad Leidimų direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte „bendrasis leidimas“, išduotas įmonėms pagal šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį,

apibrėžtas kaip „valstybių narių sukurta teisinė sistema, užtikrinanti teises teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas“.

30 Taigi šis leidimas svarbus ir paslaugų įmonėms.

31 Vis dėlto Leidimų direktyvos 4 straipsnio 2 dalies a punkte patikslinama, kad tokį leidimą turinčios įmonės, teikiančios visuomenei elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, turi teisę laikydamosi Prieigos direktyvos derėtis dėl sujungimo su kitais ryšių tinklų ar paslaugų teikėjais.

32 Tačiau Prieigos direktyvos 2 straipsnio b punkte „sujungimas“ savo ruožtu apibrėžiamas kaip „fizinis ar loginis viešųjų ryšių tinklų <…> sujungimas“ ir pabrėžiama, kad tai – „speciali prieigos rūšis tarp viešųjų tinklų operatorių“.

33 Be to, Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytas sujungimo abipusiškumas suponuoja, kad abi derybų šalys turi būti viešųjų tinklų operatorės.

34 Taigi šioje nuostatoje nustatytas derybų įpareigojimas susijęs tik su tinklų sujungimu ir neturi nieko bendra su kitomis prieigos prie tinklų formomis (šiuo klausimu žr. 2008 m.

lapkričio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Lenkiją*, C-227/07, Rink. p. I-8403, 36 punktą), taip pat jis nustatytas tik viešųjų ryšių tinklų operatoriams kitų viešųjų ryšių tinklų operatorių atžvilgiu.

35 Taigi elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, nepatenkantys į „viešųjų ryšių tinklų operatorių“ kategoriją, negali remtis Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytu derybų įpareigojimu.

36 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad šis derybų įpareigojimas nepriklauso nuo to, ar atitinkama įmonė turi didelę įtaką rinkoje, ir reiškia ne pareigą sudaryti sujungimo susitarimą, o tik pareigą derėtis dėl tokio susitarimo.

37 Todėl reikia patikrinti, ar, kaip teigia Nyderlandų vyriausybė, valstybės narės tokiu bendru reglamentavimu, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamas Įstatymas dėl telekomunikacijų rinkos, gali numatyti telekomunikacijų paslaugų teikėjų galimybę remtis viešųjų ryšių tinklų operatoriams taikomu derybų įpareigojimu.

38 Šiuo atžvilgiu pirmiausia pažymėtina, kad 2002 metais telekomunikacijų sektoriuje įdiegtu nauju reguliavimu, kurį sudaro Pagrindų direktyva ir specialiosios direktyvos, tarp kurių yra Leidimų ir Prieigos direktyvos, siekiama veiksmingos konkurencijos

aplinkoje sukurti suderintą elektroninių ryšių paslaugų, elektroninių ryšių tinklų, susijusių priemonių ir susijusių paslaugų reguliavimo sistemą.

39 Antra, ir Prieigos direktyvos penktoje konstatuojamojoje dalyje, ir jos 3 straipsnio 1 dalyje įmonėms suteikiama laisvė derėtis ir sudaryti susitarimus. Ši laisvė atitinka Prieigos direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje apibrėžtą šios direktyvos tikslą nustatyti „reguliavimo sistemą, kuri sukurtų subalansuotą konkurenciją, elektroninių ryšių paslaugų sąveiką ir teiktų vartotojams naudą“.

40 Iš to, kaip teigia Rumunijos vyriausybė, išplaukia, kad derybų įpareigojimas, kaip numatytasis Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje, yra išimtis ir todėl turi būti aiškinamas siaurai.

41 Trečia, aptariamos direktyvos 5–8 straipsniuose tiksliai nurodyta, kokių įpareigojimų privalo paisyti valstybės narės, nustatydamos nacionalinių reguliavimo institucijų įgaliojimus ir atsakomybę.

42 Taip tinkamai apibrėžiamos nacionalinio įstatymų leidėjo galios.

43 Ketvirta, kaip savo išvados 64 ir paskesniuose punktuose pažymėjo generalinis advokatas ir priešingai nei teigia Nyderlandų vyriausybė, Leidimų direktyvos

6 straipsnio 1 dalis negali būti tokio nacionalinio reglamentavimo, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagrindas.

44 Leidimų direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje tik numatyta, kad bendrajam leidimui taikomos šios direktyvos priedo A dalyje, kurios 3 punkte daroma nuoroda į Prieigos direktyvą, išvardytos sąlygos.

45 Tai reiškia, kad Prieigos direktyvoje apibrėžiamos ribos, kurių laikantis vedamos derybos arba fiksuojami ryšių įmonėms nustatytini įpareigojimai.

46 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, konstatuotina, kad įmonės, kuri savo naudai remiasi Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatytu derybų įpareigojimu, tinklo pobūdis ir klausimas, ar ši įmonė yra viešųjų ryšių tinklų operatorė, turi įtakos santykiams su kita suinteresuotąja įmone, nes valstybės narės negali nustatyti šio įpareigojimo kitiems subjektams nei viešųjų ryšių tinklų operatoriai.

47 Tai, ar pagrindinėje byloje dalyvaujantys operatoriai, atsižvelgiant į jų statusą ir pobūdį, gali būti kvalifikuoti kaip viešųjų ryšių tinklų operatoriai, pasitelkdamas Prieigos ir Pagrindų direktyvų 2 straipsniuose esančias apibrėžtis, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

48 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, jog į pirmojo prejudicinio klausimo pirmą dalį ir į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalis kartu su jos penkta, šešta, aštunta ir devyniolikta konstatuojamosiomis dalimis bei 5 ir 8 straipsniais draudžia tokį nacionalinį reglamentavimą, kaip Įstatymas dėl telekomunikacijų rinkos, pagal kurį galimybė remtis derybų įpareigojimu, kiek tai susiję su sujungimu, būtų taikoma ne tik viešųjų ryšių tinklų operatoriams. Tai, ar pagrindinėje byloje dalyvaujantys operatoriai, atsižvelgiant į jų statusą ir pobūdį, gali būti kvalifikuoti kaip viešųjų ryšių tinklų operatoriai, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl pirmojo klausimo antros dalies

49 Pirmojo klausimo antra dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar nacionalinė reguliavimo institucija gali nuspręsti, jog įpareigojimas derėtis dėl Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyto sujungimo nebuvo įvykdytas, jei didelės įtakos rinkoje neturinti įmonė pasiūlo kitai įmonei sujungimą vienašalėmis sąlygomis, kurios gali trukdyti atsirasti konkurencinei mažmeninei rinkai, jeigu šios sąlygos neleidžia antrosios įmonės klientams naudotis jos paslaugomis.

50 Pirmiausia pažymėtina, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog nacionalinių reguliavimo institucijų reguliavimo užduotys apibrėžtos Pagrindų direktyvos 8–13 straipsniuose. Jis taip pat yra išaiškinęs šį 8 straipsnį kaip įpareigojantį valstybes nares įsitikinti, kad nacionalinės reguliavimo institucijos imasi visų pagrįstų priemonių, skirtų veiksmingai konkurencijai teikiant elektroninių ryšių paslaugas užtikrinti, paisydamos, kad konkurencija elektroninių ryšių sektoriuje nebūtų iškraipoma bei

ribojama, ir panaikindamos paskutines kliūtis teikti šias paslaugas Europos lygiu (minėto sprendimo *Komisija prieš Lenkiją* 62 ir 63 punktai bei ten nurodyta teismo praktika).

51 Antra, Prieigos direktyvos penktoje konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad įmonės, kurios gauna prašymus dėl prieigos ar sujungimo, turėtų iš principo sudaryti tokius susitarimus komerciniu pagrindu ir derėtis dėl jų sąžiningai.

52 Šiuo atžvilgiu šios direktyvos 5 straipsnio 4 dalimi nacionalinėms reguliavimo institucijoms, siekiant užtikrinti Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje numatytus tikslus, leidžiama įsikišti nesant susitarimo.

53 Trečia, kaip savo išvados 103 punkte pažymi generalinis advokatas, siekiant užtikrinti praktinį Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalies, kurioje šio sprendimo 29–37 punktuose primintomis sąlygomis numatytas derybų įpareigojimas, veiksmingumą, reikia pripažinti, kad derybos turi vykti sąžiningai.

54 Ketvirta, priešingai nei tvirtina Suomijos vyriausybė, Prieigos direktyvos 12 straipsnio 1 dalimi negalima pagrįsti tokio aiškinimo, kokį pasiūlė prašymą priimti prejudicinį

sprendimą pateikęs teismas, kol operatorius, kuriam pateiktas prašymas dėl sujungimo, nebuvo pripažintas turinčiu didelę įtaką nagrinėjamoje rinkoje, remiantis šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalimi.

55 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, jog į pirmojo prejudicinio klausimo antrą dalį reikia atsakyti, kad nacionalinė reguliavimo institucija gali nuspręsti, jog įpareigojimas derėtis dėl sujungimo nebuvo įvykdytas, jei didelės įtakos rinkoje neturinti įmonė pasiūlo kitai įmonei sujungimą vienašalėmis sąlygomis, kurios gali trukdyti atsirasti konkurencinei mažmeninei rinkai, jeigu šios sąlygos neleidžia antrosios įmonės klientams naudotis jos paslaugomis.

Dėl pirmojo klausimo trečios dalies

56 Pirmojo prejudicinio klausimo trečia dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar nacionalinė reguliavimo institucija gali įpareigoti didelės įtakos rinkoje neturinčią įmonę sąžiningai derėtis su kita įmone dėl SMS ir MMS paslaugų sujungimo tarp šių dviejų įmonių sistemų.

57 Pirmiausia reikia patikslinti, kad būtina prielaida atsakyti į šią pirmojo klausimo dalį yra arba tai, kad pagrindinei bylai taikoma Prieigos direktyvos 4 straipsnio 1 dalis, nes du suinteresuotieji operatoriai yra viešųjų ryšių tinklų operatoriai, tačiau operatorius, kurio buvo prašoma pradėti derybas dėl sujungimo, nepaisė šiame straipsnyje nustatytų įpareigojimų, arba tai, kad pagrindinės bylos situacija nepatenka į šio straipsnio taikymo sritį, nes vienas iš aptariamų operatorių negali būti kvalifikuotas kaip viešųjų ryšių tinklų operatorius.

58 Todėl, pirmiausia, pažymėtina, kad iš Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos išplaukia, jog nacionalinės reguliavimo institucijos turi užduotį užtikrinti pakankamą prieigą ir sujungimą bei paslaugų sąveiką, imdamosi priemonių, kurios nėra išsamiai išvardytos.

59 Tai darydamos, remiantis 5 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos a punktu, ir vien siekdamos užtikrinti ryšį tarp galutinių paslaugų gavėjų jos turi galėti taikyti „įpareigojimus įmonėms, kurios kontroliuoja prieigą prie galutinių paslaugų gavėjų, įskaitant pateisinamais atvejais įpareigojimą sujungti savo tinklus“.

60 Antra, Prieigos direktyvos 5 straipsnio 4 dalis taip pat susijusi su prieiga ir su sujungimu ir pagal šią dalį reikalaujama suteikti nacionalinėms reguliavimo institucijoms įgaliojimus veikti savarankiškai, nes joje nustatyta, kad šios institucijos, siekdamos užtikrinti Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje numatytus tikslus, be kita ko, gali veikti savo iniciatyva, tačiau jų įsikišimo sąlygos nėra nei apibrėžiamos, nei ribojamos.

61 Tai reiškia, kad atitinkamos Pagrindų direktyvos ir Prieigos direktyvos nuostatos leidžia nacionalinei reguliavimo institucijai priimti sprendimą, kuriuo didelės įtakos rinkoje neturinti, tačiau prieigą prie galutinių paslaugų gavėjų kontroliuojanti įmonė įpareigojama derėtis arba dėl dviejų atitinkamų tinklų sujungimo, jeigu tokios prieigos prašanti įmonė kvalifikuotina kaip viešųjų ryšių tinklų operatorė, arba dėl SMS ir MMS paslaugų sąveikos, jeigu prašymą pateikusi įmonė negali būti taip kvalifikuojama.

62 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, jog į pirmojo prejudicinio klausimo trečią dalį reikia atsakyti, kad nacionalinė reguliavimo institucija gali įpareigoti didelės įtakos rinkoje neturinčią, tačiau prieigą prie galutinių paslaugų gavėjų kontroliuojančią įmonę sąžiningai derėtis su kita įmone arba dėl dviejų atitinkamų tinklų sujungimo, jeigu

tokios prieigos prašanti įmonė kvalifikuotina kaip viešųjų ryšių tinklų operatorė, arba dėl SMS ir MMS paslaugų sąveikos, jeigu prašymą pateikusi įmonė negali būti taip kvalifikuojama.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) 4 straipsnio 1 dalis kartu su jos penkta, šešta, aštunta ir devyniolikta konstatuojamosiomis dalimis bei 5 ir 8 straipsniais draudžia tokį nacionalinį reglamentavimą, kaip 2003 m. gegužės 23 d. Įstatymas dėl telekomunikacijų rinkos (*Viestintämarkkinalaki*), pagal kurį galimybė remtis derybų įpareigojimu, kiek tai susiję su tinklų sujungimu, būtų taikoma ne tik viešųjų ryšių tinklų operatoriams. Tai, ar pagrindinėje byloje dalyvaujantys operatoriai, atsižvelgiant į jų statusą ir pobūdį, gali būti kvalifikuoti kaip viešųjų ryšių tinklų operatoriai, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

2. **Nacionalinė reguliavimo institucija gali nuspręsti, jog įpareigojimas derėtis dėl sujungimo nebuvo įvykdytas, jei didelės įtakos rinkoje neturinti įmonė pasiūlo kitai įmonei sujungimą vienašalėmis sąlygomis, kurios gali trukdyti**

atsirasti konkurencinei mažmeninei rinkai, jeigu šios sąlygos neleidžia antrosios įmonės klientams naudotis jos paslaugomis.

3. Nacionalinė reguliavimo institucija gali įpareigoti didelės įtakos rinkoje neturinčią, tačiau prieigą prie galutinių paslaugų gavėjų kontroliuojančią įmonę sąžiningai derėtis su kita įmone arba dėl dviejų atitinkamų tinklų sujungimo, jeigu tokios prieigos prašanti įmonė kvalifikuotina kaip viešųjų ryšių tinklų operatorė, arba dėl tekstinių ir daugiaformačių pranešimų paslaugų sąveikos, jeigu prašymą pateikusi įmonė negali būti taip kvalifikuojama.

Parašai.